

รายงานผล วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

“การพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะการเป็นผู้ประกอบการวัยจิ๋ว
ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning : PBL)
ผ่าน WISE-GROW Model สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6
“ โรงเรียนบ้านทุ่งหงษ์”

ผู้จัดทำ

นางสาวนภสร สุกธิประภา

ตำแหน่ง ครู

โรงเรียนบ้านทุ่งหงษ์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

แบบรายงานการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต ๑

ชื่อกิจกรรมที่เข้าร่วม	กิจกรรม ๑ ครูดี ๑ นวัตกรรม ถอดรหัสห้องเรียน Active Learning กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ
------------------------	---

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ ชื่อผลงาน วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

“การพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะการเป็นผู้ประกอบการวัยจิ๋ว ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning : PBL) ผ่าน WISE-GROW Model สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ โรงเรียนบ้านทุ่งหงษ์ ”

๑.๒ ชื่อผู้นำเสนอผลงาน : นางสาวนภสร สุทธิประภา

ตำแหน่ง: ครู

วิทยฐานะ: -

โรงเรียน: บ้านทุ่งหงษ์

เครือข่าย: เมืองชุมพร ๕

โทรศัพท์มือถือ: ๐๙๕-๘๔๑๕๑๓๘

ส่วนที่ ๒ ประเด็นการนำเสนอผลงาน (โปรดระบุให้ครอบคลุมตามรายละเอียดดังต่อไปนี้)

๑. ความสำคัญของผลงาน นวัตกรรมหรือวิธีปฏิบัติที่นำเสนอ

ในยุคปัจจุบันที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (VUCA World) ทักษะทางวิชาการเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและการทำงานในอนาคตอีกต่อไป การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่สำคัญ โดยเฉพาะ **ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ (Life and Career Skills)** ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัว แก้ปัญหา ทำงานร่วมกับผู้อื่น และรู้จักการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตนเองและสังคม สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีพื้นฐานทางอาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อย่างไรก็ตาม จากสภาพการจัดการเรียนการสอนในอดีตที่ผ่านมา มักพบปัญหาว่าการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ หรือการแนะแนวอาชีพ มักเน้นการบรรยายทฤษฎีในชั้นเรียน ขาดพื้นที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ทำให้นักเรียนขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงกระบวนการทำงาน การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า รวมถึงขาดทักษะพื้นฐานที่สำคัญในโลกอาชีพ

เช่น การวางแผน การทำงานเป็นทีม การคำนวณต้นทุน-กำไรเบื้องต้น และความคิดสร้างสรรค์ในการต่อยอดผลงาน ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นสิ่งที่ควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่วัยเป็นเด็ก เพื่อให้เกิดเป็นนิสัยและกรอบความคิดแบบผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Mindset)

ด้วยบริบทของ **โรงเรียนบ้านทุ่งหงษ์** ซึ่งมุ่งหวังให้นักเรียนเติบโตเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งด้านวิชาการ และทักษะชีวิต คณะครูจึงเล็งเห็นความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ตอบสนองต่อความท้าทายดังกล่าว โดยนำแนวคิด **การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning: PBL)** มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อน เนื่องจากกระบวนการ PBL เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ได้ร่วมกันคิด ค้นคว้า วางแผน ลงมือปฏิบัติจริง และสร้างสรรค์ชิ้นงานหรือผลิตภัณฑ์ผ่านความสนใจของตนเองตามความเหมาะสมของแต่ละช่วงวัย การใช้โครงงานเป็นฐานไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะอาชีพโดยตรง (เช่น การประดิษฐ์ การทำอาหาร หรืองานเกษตร) แต่ยังเป็นกลไกในการบูรณาการความรู้จากหลากหลายวิชาเข้าด้วยกัน เช่น การใช้คณิตศาสตร์ในการคิดต้นทุน การใช้ศิลปะในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ และการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารเพื่อจำหน่ายสินค้า กระบวนการเหล่านี้จะช่วยเปลี่ยนห้องเรียนให้กลายเป็นสถานการณ์จำลองในโลกแห่งความเป็นจริง ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน เกิดความภาคภูมิใจในผลงาน และมองเห็นแนวทางในการต่อยอดอาชีพในอนาคตได้

ครูผู้สอนจึงได้พัฒนานวัตกรรม **WISE-GROW Model** เพื่อเปลี่ยนการเรียนรู้แบบท่องจำเป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงที่ตอบโจทย์ความยั่งยืนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยบูรณาการ **การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning: PBL)** ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ได้ลงมือปฏิบัติจริงตามความถนัดและความสนใจผ่านกิจกรรมโครงงานอาชีพที่หลากหลาย เช่น:

๑. **โครงงานเกษตรอินทรีย์และผักสวนครัวพอเพียง** (การปลูกผักบำรุงดินและผักกางดั่งในแปลงกันกระเบื้อง)
๒. **โครงงานแปรรูปอาหารและเครื่องดื่มเพื่อการค้า** (ร้านชาสมุนไพรและเครื่องดื่มขงสด, ขนมปังปิ้งแต่งหน้าแฟนซี, และอาหารพร้อมรับประทาน)

กระบวนการดังกล่าวมุ่งเน้นการปลูกฝังกรอบความคิดแบบผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Mindset) ให้นักเรียนได้เรียนรู้ตั้งแต่กระบวนการผลิต การคำนวณต้นทุน-กำไร การจัดทำบัญชีอย่างง่าย การทำการตลาด ตลอดจนการจำหน่ายสินค้าจริง ซึ่งเป็นการบูรณาการความรู้จากวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย ศิลปะ และทักษะชีวิตเข้าด้วยกันอย่างเป็นรูปธรรม

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้จัดทำจึงได้ริเริ่มและพัฒนา **"การพัฒนาทักษะอาชีพโดยเน้นโครงงานเป็นฐาน (PBL) ผ่าน WISE-GROW Model ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๑-๖ โรงเรียนบ้านทุ่งหงษ์"** ขึ้น เพื่อเป็นนวัตกรรมและแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะอาชีพที่เข้มแข็ง เป็นรากฐานสำคัญสำหรับการศึกษาต่อและการดำรงชีวิตในอนาคตอย่างยั่งยืน

๒. จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

จุดประสงค์

๑. เพื่อพัฒนานวัตกรรม WISE-GROW Model ในการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (PBL) ให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน
๒. เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานอาชีพและทักษะการเป็นผู้ประกอบการวัยจิ๋วของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๘๐
๓. เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการอยู่อย่างพอเพียง เจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และการเห็นคุณค่าของการพึ่งพาตนเอง

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ : นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ โรงเรียนบ้านทุ่งหงษ์ จำนวน ๘๐ คน

เชิงคุณภาพ : นักเรียนร้อยละ ๘๕ มีทักษะกระบวนการทำงานอาชีพที่เป็นระบบ ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีส่วนร่วมในโครงงานอาชีพ และสามารถต่อยอดผลิตผลงาน/จำหน่ายสินค้าได้จริง

๓. กระบวนการผลิตผลงาน หรือขั้นตอนการดำเนินงาน

'flow chart แสดงกระบวนการพัฒนากิจกรรมอาชีพโดยบูรณาการโครงงานเป็นฐาน (PBL) ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA'

P (Plan) - การวางแผน: การประชุมครู การสำรวจความสนใจของนักเรียนในแต่ละช่วงวัย และการบูรณาการเข้ากับแผนการจัดการเรียนรู้

D (Do) - การปฏิบัติ: การให้นักเรียนลงมือทำโครงงานอาชีพ โดยแบ่งตามความเหมาะสมของช่วงวัย เช่น

- ช่วงชั้นที่ ๑ (ป.๑-๓): โครงการพื้นฐานอาชีพ เช่น โครงการเกษตรพอเพียง (ปลูกผักสวนครัว) เพื่อนำไปแปรรูป เพื่อสร้างเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียนได้เหมาะสมกับช่วงวัย
- ช่วงชั้นที่ ๒ (ป.๔-๖): โครงการผู้ประกอบการน้อย เน้นการผลิตและจำหน่ายจริง ตัวอย่างโครงการเด่น: "เบเกอรี่วัยจิ๋ว" ให้นักเรียนฝึกทำขนมโฮมเมด เช่น คอรั่นเฟลกคาราเมล หรือ บานอฟฟี น้ำชงพร้อมดื่ม โดยบูรณาการวิชาคณิตศาสตร์ ศิลปะ และการงานอาชีพเข้าด้วยกัน ให้นักเรียนเรียนรู้ตั้งแต่การชั่งตวงวัตถุดิบ การคำนวณต้นทุน-กำไร การตั้งราคาขายให้เหมาะสมกับตลาดในโรงเรียนและชุมชน ไปจนถึงการออกแบบโลโก้และการจัดทำบรรจุภัณฑ์ให้สวยงามน่าซื้อ

C (Check) - การตรวจสอบประเมินผล: การประเมินชิ้นงาน/ผลิตภัณฑ์ การสรุปบัญชีรายรับ-รายจ่ายของแต่ละโครงการ และการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม

A (Act) - การปรับปรุงพัฒนา: การนำข้อเสนอแนะจากครูและลูกค้า (เพื่อนนักเรียน/ผู้ปกครอง) มาปรับปรุงสูตรขนม ปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ หรือต่อยอดไปสู่การจำหน่ายในช่องทางออนไลน์ของโรงเรียน

๔. ผลการดำเนินการ ผลสัมฤทธิ์ และประโยชน์ที่ได้รับ

- **ต่อนักเรียน :** นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๖ มีทักษะติดตัว เกิดความภาคภูมิใจ มีรายได้ระหว่างเรียน และมีพื้นฐานแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการ
- **ต่อโรงเรียน :** ครูผู้สอนมีรูปแบบการสอน PBL ที่เป็นรูปธรรม และเกิดเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน

๕. ปัจจัยความสำเร็จ

- ได้รับการสนับสนุน และส่งเสริมจากผู้บริหาร คณะครู โรงเรียนบ้านทุ่งหงษ์
- ได้รับการสนับสนุนด้านการจัดเตรียมวัตถุดิบ หรือทุนทรัพย์จากผู้ปกครองของนักเรียน
- ความมุ่งมั่นของครูผู้สอนที่ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator)
- ความกระตือรือร้นของนักเรียนและการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

๖. บทเรียนที่ได้รับ

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการทำงาน เช่น "การให้นักเรียนบริหารจัดการต้นทุนและตั้งราคาด้วยตนเอง ทำให้เด็กเข้าใจคุณค่าของเงินและบูรณาการวิชาคณิตศาสตร์ได้ดีกว่าการเรียนในตำราเพียงอย่างเดียว"

นักเรียนระดับประถมศึกษาอยู่ในระยะที่สามารถเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ (Active Learning) ทำงานเป็นกลุ่ม และเริ่มมีความคิดเชิงระบบ การใช้นวัตกรรมนี้จึงช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบ การวางแผนอย่างมีเหตุผล และจริยธรรมในการทำงานร่วมกัน รวมทั้งได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย และความสุข ผลลัพธ์ที่วัดผลได้และการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

๗. ช่องทางการเผยแพร่ผลงาน

เผยแพร่ผลงานผ่านการประชุมครู การประชุมผู้ปกครอง เว็บไซต์โรงเรียน เพจประชาสัมพันธ์ นวัตกรรมผลงานทางวิชาการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาอื่น เพื่อขยายผล WISE - GROW Model ให้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

๘. การขยายผลต่อยอด หรือประยุกต์ใช้ผลงาน

จากการดำเนินงานตามนวัตกรรม WISE-GROW Model ในการพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะการเป็นผู้ประกอบการวัยจิ๋ว ด้วยจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน (PBL) ของโรงเรียนบ้านทุ่งหงษ์ ได้เกิดการขยายผลและต่อยอดในมิติต่าง ๆ ดังนี้

๘.๑ การขยายผลภายในสถานศึกษา (Internal Scaling)

- ขยายผลครอบคลุมทุกระดับชั้น (ชั้น ป.๑ - ป.๖): จากเดิมที่เน้นการทดลองในกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้ขยายผลการใช้นวัตกรรม WISE-GROW Model ไปยังนักเรียนทุกระดับชั้น โดยปรับระดับความยากง่ายให้เหมาะสมกับพัฒนาการ
 - ระดับชั้น ป.๑-ป.๓: เน้นโครงงานการพึ่งพาตนเองเบื้องต้น เช่น การปลูกผักสวนครัว (ผักบุ้งจีน/ผักกวางตุ้ง) งานเกษตรอย่างง่าย และงานประดิษฐ์
 - ระดับชั้น ป.๔-ป.๖: เน้นโครงงานผู้ประกอบการวัยจิ๋ว เช่น โครงงานเบเกอรี่ (คอร์นเฟลกคาราเมล, บราวนี่คิวิ) โครงงานเครื่องดื่ม (ชาสมุนไพร/น้ำสมุนไพร) และขนมปังแต่งหน้าแฟนซี พร้อมการคิดต้นทุน-กำไรจริง
- เปิดพื้นที่ "ตลาดนัดอาชีพพอเพียง นวัตกรรมวัยจิ๋ว": จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้นำผลผลิตจากทุกโครงงานมาเปิดร้านจำหน่ายในโรงเรียนเป็นประจำ เพื่อฝึกประสบการณ์การขาย การสื่อสาร และการให้บริการในสถานการณ์จริง
- การบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ (Cross-Curricular Integration): นำกระบวนการ PBL ไปประยุกต์ใช้ร่วมกับวิชาคณิตศาสตร์ (การคำนวณต้นทุน/บัญชีรายรับ-รายจ่าย), วิชาศิลปะ (การออกแบบบรรจุภัณฑ์และฉลากสินค้า), วิชาภาษาไทย (การเขียนป้ายสินค้าและการพูดเสนอขาย) และ วิชาวิทยาศาสตร์ (การแปรรูปอาหารและการถนอมอาหาร)

๘.๒ การขยายผลสู่ผู้ปกครอง ครอบครัว และชุมชน (Home & Community Application)

- การนำทักษะกลับไปใช้ที่บ้าน (Skill Transfer): นักเรียนนำองค์ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการทำโครงงานไปต่อยอดทำกินทำใช้ที่บ้าน ช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เช่น การปลูกผักสวนครัวรับประทานเองในครอบครัว หรือการทำขนม/เครื่องดื่มในวันหยุด
- การต่อยอดสร้างรายได้เสริมให้ครัวเรือน: มีนักเรียนบางส่วนต่อยอดทักษะการทำขนม/แปรรูปผลผลิต นำไปทำขายในชุมชนหรือผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้ปกครอง สร้างรายได้ระหว่างเรียนและแบ่งเบาภาระผู้ปกครองได้อย่างเป็นรูปธรรม
- เครือข่ายความร่วมมือภูมิปัญญาท้องถิ่น: เชิญผู้ปกครองและภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้ หรือสนับสนุนวัตถุดิบในท้องถิ่นให้กับโครงงานของนักเรียน เกิดเป็นความร่วมมือที่เข้มแข็งระหว่างบ้านและโรงเรียน

๘.๓ การเผยแพร่และขยายผลสู่เครือข่ายทางการศึกษา (Dissemination & Networking)

- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC): เผยแพร่นวัตกรรม WISE-GROW Model และแนวทางการจัดการเรียนรู้ PBL ให้แก่คณะครูในโรงเรียนบ้านทุ่งหงษ์ และครูในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้จัดการเรียนรู้

- **การศึกษาดูงานและเป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบ:** เปิดโอกาสให้โรงเรียนใกล้เคียงหรือคณะครูในเขตพื้นที่การศึกษาเข้ามาศึกษาดูงาน "ห้องเรียนอาชีพพอเพียง" และกระบวนการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน
- **การเผยแพร่ผ่านช่องทางดิจิทัล:** จัดทำคลิปวิดีโอสรุปกิจกรรม สื่อการสอน และรูปเล่ม Best Practice เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์โรงเรียน, เพจ Facebook โรงเรียนบ้านทุ่งหงษ์ และกลุ่มเครือข่ายทางวิชาการ เพื่อให้ครูและผู้สนใจทั่วไปสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

๘.๔ การต่อยอดผลผลิตสู่นวัตกรรมและการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Product & Value Addition)

- **การยกระดับคุณภาพบรรจุภัณฑ์และการสร้างแบรนด์:** ต่อยอดผลผลิตของนักเรียนโดยการออกแบบตราสินค้า (Brand Identity) และบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม ปลอดภัย สะอาด ถูกสุขอนามัย เช่น การบรรจุคอร์นเฟลกคาราเมลในกระปุกซีลฝาปิดอย่างดี หรือการใช้แก้วเครื่องดื่มที่พิมพ์โลโก้โรงเรียน
- **การขยายช่องทางการจัดจำหน่ายออนไลน์:** ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ทักษะการตลาดดิจิทัลเบื้องต้น เช่น การถ่ายภาพสินค้าให้น่าซื้อ การเขียนแคปชั่นประชาสัมพันธ์ และการทดลองขายผ่านช่องทางออนไลน์ของโรงเรียนในกิจกรรมพิเศษ
- **การจดทะเบียนนวัตกรรม/การส่งเข้าประกวด:** นำโครงงานอาชีพและนวัตกรรม WISE-GROW Model ส่งเข้าร่วมการประกวดแข่งขันในระดับเขตพื้นที่การศึกษา หรือระดับจังหวัด เพื่อยกระดับมาตรฐานผลงานและสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ผู้เรียนและสถานศึกษา

ลงชื่อ นตสว สุทธิประภา เจ้าของผลงาน
(นางสาวนภสร สุทธิประภา)
ตำแหน่ง ครูโรงเรียนบ้านทุ่งหงษ์
๖ สิงหาคม ๒๕๖๙

